

שינה חוץ לסוכה ועוד דיני סוכה - שיעור 279

I. אסור לישון חוץ לסוכה דתשבו כעין תדורו - עיין בשו"ע (תרל"ט - ז) דשינה חמורה מאכילה דשינת עראי אסור חוץ לסוכה דכיון שלעיתים די לאדם בשינה זו משא"כ באכילת עראי מותר ושיעור שינת עראי קרוב לרגע אחת ואפילו מניח ראשו בין ברכיו לישון אסור (כה"ל תרל"ט - ז ד"ה אפילו)

II. טעמי הנוהגים להקל בשינה

(א) צינה - הדרכי משה (תרל"ט - ג) הביא המרדכי (סוכה ז) דהעולם מקילים בשינה משום הצינה וכתב דטעם קלוש הוא דיש מקומות דאין קר כל כך ויכולים לישון בכרים וכסתות ומסופר על החפץ חיים והגר"ח הלוי שהיו נוהגים בזמן הקור לישב בסוכה ע"י שהכניסו תנור חימום (סוכה השלם זף תכ"ז) ועיין במועדים וזמנים (ח דהשמות ז - ק"ז) שפטור מלסדר מערכת חימום חשמלית לסוכה כיון שלדירת עראי לא עביד כן ולכן דאף שאפשר לסכך בסכך עבה עד שאין גשמים יורדים לתוכו לרוב הפוסקים מ"מ פטור אמנם אם יכול לקבוע החימום לסוכתו בנקל חייב לתקן

(ב) דא"א לישן אם אשתו - הדרכי משה כתב עוד טעם להתיר משום שאין לכל אחד סוכה מיוחדת וא"א שישן בה אם אשתו כמו בביתו וגם אם יניח אשתו בביתו מצטער ולא הוי תכ"ת ועיין בערכין (ג) וכ"כ הרמ"א (תרל"ט - ז) וזה ג"כ דעת המהרי"ל ועיין בערוך השלחן שחולק עליו דלית ליה לרבא כלל תשבו כעין תדורו לענין איש ואשתו וקי"ל כרבא (כ"ח:) ועוד הא הלכה למשה מסיני דסוכה ז' על ז' והרי בודאי א"א להיות אם אשתו והגר"א והט"ז ג"כ חלקו על הרמ"א (מ"ב סקי"ח) דאין דין תכ"ת באיש ואשתו בסוכה והתורה תמימה (ויקרא כ"ג חות קס"ט) כתב דרק פנויה גרושה ואלמנה פטורות לגמרי מ"מ מי שיש לו בעל חייבת לסייע בקיום המצוה וכמו לענין פרו ורבו שיש לה תסייע לבעלה ויש חולקין עליו דלגבי פרו ורבו א"א לקיום המצוה בלי האשה משא"כ סוכה ששייך לקיים המצוה של אכילה בלא אשתו (הליכות ביתה זף ע"ה) וכ"כ המועדים וזמנים (ח - פ"ח) דאינו מחויב לדור הרבה זמן בסוכה שיוכל לקיים טפי המצוה דהיינו שינה עם אשתו

(ג) עוסק במצוה פטור מן המצוה - עיין בט"ז (סק"ט) שחייב לשמח את אשתו ברגל ואם אינו רוצה לפרוש מאשתו מקרי דבר מצוה ואפילו אם אשתו נדה וכתב דטעם הרמ"א קשה דא"כ אפילו על האכילה לא יצא כ"כ המרדכי אמנם אפילו לטעם הט"ז מי שאינו נשוי חייב לישון או נשוי אם אין אשתו עמו

(ד) חשש סכנה - עיין ברבינו מנוח (ו - ו) דהקילו בשינת סוכה משום דפירצה קוראה לגנב ואשר יעשה אותם האדם וחי בהם אמנם אם ביום דליכא למיחש לגניבה אסור לישון חוץ לסוכה ואפשר צריכים לשכור שומר לשמור כל הסוכות ולכן בשינת צהריים אין

היתר ומסופר על הגר"א (תוספת מעשה רב) שהיה בסוכות בבית האסורים והיה רץ ממקום למקום בחדורו כדי שלא להירדם אפילו שינת עראי מחוץ לסוכה

ה) הולך מביתו להחדר לשכב עם אשתו - עיין בספר הסוכה השלם (דף ת"ג) שהביא השל"ה ללמד זכות על מנהג העולם דאפילו בביתו כל השנה עיקר דירתו הוא החדרים שאוכל או יושב בהם (living & dining rooms) והולך מביתו להחדר שינה לשכב עם אשתו כך בסוכה היא לו בית ויצא מהבית לחדר לשכב עם אשתו כמו שהוא עושה בכל ימות השנה ותכ"ת

III. העושה סוכתו במקום שאינו יכול לישון שם אם הסוכה כשירה לאכילה

א) עיין בהמרדכי (סוכה כ"ו. תש"מ) שהביאו הרמ"א (תר"מ - ד) דאם עושה סוכתו במקום שמצטער באכילה או בשתיה או בשינה וא"א לעשות לו אחד מהם בסוכתו אינו יצא אפילו בדברים שאינו מצטער דתכ"ת נאמר גם בעשיית הסוכה שצריך להיות ראוייה לכל וכ"כ ההגהת אשרי (סוכה 3 - י"ג) והתה"ד (י"ג)

ב) עיין בשו"ת חכם צבי (י"ד) שחלק על המרדכי דתכ"ת נאמר רק על ישיבה בסוכה ולא על עשייתה והביא ראיה מסוכה של ז' על ז' שהוא כשרה וא"א לישן שם ועוד דעיקר פלוגתא בין רבי ורבנן אי בעינן ד' אמות או סגי בז' טפחים בדלא בעינן הסוכה ראוייה לשינה וקי"ל כרבנן דסגי בז' טפחים ועוד ראיה מרש"י (פ"ט) דכל ישראל ישבו בסוכה ולפי סברת המרדכי אף מצות אכילה לא יצאו והשערי תשובה (ת"ל"ט - ה) כתב שהרב האי גאון חלק על המרדכי וגם השו"ת זרע אמת לא סבר כמוהו ע"ש ראייתו

ג) הרמ"א (תר"מ - ד) הכריע כהמרדכי ועיין במ"ב (סק"כ) שכתב דבדיעבד יצא בה מ"מ צריך להחמיר (שער הציון סק"ה) וכ"כ הבה"ל (ד"ה דמתיירא) בשם הלבוש שיש למחות באותן העושים סוכות ברחובות שא"א לישן שם מחמת יראת הגנבים מ"מ המיקל יש לו על מי לסמוך

ד) עיין בערוך השלחן (תר"מ - ט) דאם כל המקומות אינם הגונים בהכרח לעשות לו סוכה אפילו לשיטת המרדכי ולכן במקומות הקרים יוצא י"ח באכילה אע"ג דלא יוכל לישן שם דא"א בענין אחר וממילא מקרי שם כעין תדורו (פמ"ג ח"א סק"ו) ומ"ב (תר"מ - סק"ח) ומ"מ יש לעיין אם יכול לאכול בסוכת המסעדה שברחוב שאנשים אינם יכולים לישן שם כלילה משום סכנה

ה) ושמעתי מרב מנשה קליין דהמדקדק לישן בסוכה תבוא עליו ברכה ומי שאין מדקדק נחשב ג"כ לאיש כשר אם סמך על אחד מההיתרים הנ"ל